

คู่มือ

คิดภาซีอย่างง่ายด้วยสมุดต้นทุนประกอบอาชีพ

ภาพประกอบจาก <http://www.rta.mi.th>

กองมาตรฐานการกำกับและตรวจสอบภาซี กรมสรรพากร

“หลานชายเป็นสรรพากรใช้มัย ลุงเลี้ยงโคนม
กับปลานิล ต้องเสียภาษีอย่างไร ช่วยบอกลุงที”

“สวัสดีครับคุณลุง..ใช้ครับ การเลี้ยงโคนม
กับปลานิล เป็นการประกอบอาชีพเกษตรกร
ต้องเสียภาษีตามกฎหมาย แต่จะเสียหรือเปล่า
ก็ต้องมาคิดภาษีก่อน ผมจะแนะนำวิธีการ
คิดภาษีให้ นะครับ”

ตอนนี้กระทรวงเกษตรฯ ได้ส่งเสริมให้เกษตรกรทำบัญชีฟาร์ม ตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นสมุดบัญชีรับ-จ่ายในครัวเรือน และบัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ ผมมีตัวอย่างให้ดู เป็นตัวอย่างการทำบัญชี ต้นทุนประกอบอาชีพ และการคิดกำไร-ขาดทุน ครับ”

ตัวอย่าง บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ (บัญชีฟาร์ม)

บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ.....เลี้ยงโคนม.....

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	ปริมาณ (3)	รายได้ (4)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (5)	ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร (6)
5 ม.ค. 2560	ซื้ออาหารโค			50,000.00	
31 ม.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,000 ก.ก.	57,000.00		
10 ก.พ. 2560	ซื้ออาหาร			60,000.00	
	ซื้อยาสัตว์			1,500.00	
28 ก.พ. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,500 ก.ก.	66,500.00		
31 มี.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,200 ก.ก.	60,800.00		
15 เม.ย. 2560	ซื้อฟาง			50,000.00	
30 เม.ย. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,300 ก.ก.	62,700.00		
12 พ.ค. 2560	ซื้ออาหาร			60,000.00	
31 พ.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	2,900 ก.ก.	55,100.00		
20 มิ.ย. 2560	ค่าสัตว์แพทย์			4,000.00	
	จ่ายค่าจ้างแรงงาน			50,000.00	
25 มิ.ย. 2560	ซื้อกากมันเปียก			5,000.00	
31 ก.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	3,250 ก.ก.	61,750.00		
25 ก.ย. 2560	ซื้ออาหาร			60,000.00	
31 ต.ค. 2560	ขายน้ำนมดิบ	2,800 ก.ก.	53,200.00		
	ขายมูลโค	5,000 ก.ก.	10,000.00		
30 พ.ย. 2560	ขายน้ำนมดิบ	2,850 ก.ก.	54,150.00		
15 ธ.ค. 2560	ซื้ออาหาร			50,000.00	
	รวม		481,200.00	390,500.00	

บัญชีต้นทุนประกอบอาชีพ.....เลี้ยงปลานิลในกระชัง.....

วัน เดือน ปี (1)	รายการ (2)	ปริมาณ (3)	รายได้ (4)	ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย (5)	ลงทุนใน สินทรัพย์ถาวร (6)
2 ม.ค. 2560	ซื้อยาปฏิชีวนะ			500.00	
10 ม.ค. 2560	ซื้อลูกปลานิล			9,500.00	
15 ม.ค. 2560	จ่ายค่าแรงงานกางกระชัง			500.00	
20 ม.ค. 2560	ซื้อลูกปลานิล			10,000.00	
	ซื้ออาหารปลาเม็ดเล็ก			15,000.00	
15 ก.พ. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
14 เม.ย. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
8 พ.ค. 2560	จ่ายค่าแรงจับปลา	10 คน		5,000.00	
	ขายปลานิล	3,500 ก.ก.	160,500.00		
	คิดค่าแรงงานตนเอง			1,000.00	
15 มิ.ย. 2560	ซื้อลูกปลานิล			20,000.00	
	ซื้ออาหารปลาเม็ดเล็ก			15,000.00	
	ซื้อยาปฏิชีวนะ			500.00	
10 ก.ค. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
25 ก.ย. 2560	ซื้ออาหารปลาเม็ดใหญ่			45,000.00	
30 ต.ค. 2560	จ่ายค่าแรงจับปลา	10 คน		5,000.00	
	ขายปลานิล	3,700 ก.ก.	170,000.00		
	คิดค่าแรงงานตนเอง			1,000.00	
15 พ.ย. 2560	จ่ายค่าแรงงานเก็บกระชัง			500.00	
	รวม		330,500.00	263,500.00	

การคิดกำไร-ขาดทุน นำมาจากสมุดต้นทุนประกอบอาชีพ
 “กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์”
 ที่ส่งเสริมให้เกษตรกรจัดทำตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ...เลี้ยงโคนม.....
 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560

รายได้			
- ขายน้ํานมดิบ		1	471,200.00 บาท
- ขายมูลโค			10,000.00 บาท
			481,200.00 บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			
- ค่าอาหารโค	280,000.00 บาท		
- ค่าฟาง	50,000.00 บาท		
- ค่าแรงงาน	50,000.00 บาท		
- ค่าคากมันเปี้ยก	5,000.00 บาท	2	
- ค่ายา	1,500.00 บาท		
- ค่าสัตวแพทย์	4,000.00 บาท		
			390,500.00 บาท
กำไร (ขาดทุน)			90,700.00 บาท

หากไม่มีการซื้อสินทรัพย์ถาวรในปีนี้ หรือไม่ยกมาจากปีก่อน ก็ไม่ต้องคิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ย
 รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการอบการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ} / \text{สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

(1)..... =บาท =ปี =บาทต่อปี	(2)..... =บาท =ปี =บาทต่อปี
--	--

รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการอบการผลิต (1)+(2).....บาทต่อปี

การคิดกำไร-ขาดทุนจากการประกอบอาชีพ.....เลี้ยงปลานิลในกระชัง.....
 ระหว่างวันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2560

รายได้			
- ขายปลานิล		3	330,500.00 บาท
หัก ต้นทุน/ค่าใช้จ่าย			
- ค่าอุปกรณ์	39,500.00 บาท		
- ค่าอาหารปลา	210,000.00 บาท		
- ค่ายาปฏิชีวนะ	1,000.00 บาท		
- ค่าแรงจับปลา	10,000.00 บาท		
- ค่าแรงงานทางกระชัง และเก็บกระชัง	1,000.00 บาท		
- ค่าแรงงานตนเอง	2,000.00 บาท		
- คิดรายจ่ายสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อปี	13,800.00 บาท	4	
			277,300.00 บาท
กำไร (ขาดทุน)			53,200.00 บาท

รายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการอบการผลิต = $\frac{\text{อุปกรณ} / \text{สิ่งปลูกสร้าง}}{\text{อายุการใช้งาน}}$

(1).....เครื่องเพิ่มอากาศ(ซื้อปี 2559) - 18,000.00 บาท - 10 ปี - 1,800.00 บาทต่อปี	(2).....แพและกระชังปลา(ซื้อปี 2559) - 60,000.00 บาท = 5 ปี = 12,000.00 บาทต่อปี
---	--

รวมรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวรเฉลี่ยต่อการอบการผลิต (1)+(2).....13,800.00 บาทต่อปี

การคิดรายจ่ายของสินทรัพย์ถาวร*
 - อาคาร คิดรายจ่ายตามอายุการใช้งานได้ไม่น้อยกว่า 20 ปี
 - สินทรัพย์อื่น (ยกเว้นค่าลิขสิทธิ์) คิดรายจ่ายตามอายุการใช้งานได้ไม่น้อยกว่า 5 ปี

แต่ถ้าได้สินทรัพย์มาเป็นปีแรก ให้คิดรายจ่ายตามจำนวนวันที่ได้มาจนถึงสิ้นปี เช่น
 ซื้อเครื่องเพิ่มอากาศ วันที่ 20 มกราคม 2559 คิดเป็นจำนวน 347 วัน
 รายจ่าย = 1,800 X (347 ÷ 365) = 1,711.23 บาทต่อปี

“คุณลุงจะต้องเสียภาษีโดยคิดจากรายได้หักด้วย
ค่าใช้จ่ายของคุณลุง ซึ่งค่าใช้จ่ายที่จะนำมาหักจะต้อง
มีใบกำกับภาษี หรือใบเสร็จรับเงิน แต่ถ้าไม่มีก็ให้ทำ
ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงินก็ได้ครับ”

ตัวอย่างใบเสร็จรับเงิน

บริษัท เอ. บี. ซี. จำกัด
123 หมู่ที่ 4 ตำบลมวกเหล็ก
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี
18180

ใบเสร็จรับเงิน เลขที่ 0036
วันที่ 20 มกราคม 2560

เล่มที่ 001

ชื่อที่อยู่ลูกค้า นายอินดี จรุงใจ
555 หมู่ที่ 3 ตำบลมวกเหล็ก
อำเภอมวกเหล็ก จังหวัดสระบุรี 18180

จำนวน ITEM CODE	รายการ DESCRIPTION	จำนวน QUANTITY	ราคาต่อหน่วย UNIT PRICE	จำนวนเงิน AMOUNT
1	อาหารปลาเม็ดเล็ก	25	600	15,000
รวมเงิน TOTAL AMOUNT				15,000
รวมภาษีมูลค่าเพิ่ม VAT 7%				-
จำนวนเงินทั้งสิ้น NET AMOUNT				15,000

วันที่ NO. _____ วันที่ DATE _____
สาขา BRANCH _____

เงินสด PAYMENT RECEIVED
 เช็คธนาคาร O JOCK BANK

วันที่ NO. _____ วันที่ DATE _____
สาขา BRANCH _____

ใบนี้เป็นสำเนาของใบเสร็จรับเงินจากทางบริษัทฯ สาขาแม่จอน เชียงราย
ชื่อ/ชื่อ นาย. โยง โยง อินทพันธ์/อินทพันธ์ เลขที่บัญชี 006 0 80484 2
เลขที่ โทร. 080-000-0000

ผู้รับเงิน: นายอินดี จรุงใจ วันที่: 20 มกราคม 2560
COLLECTOR DATE

ผู้มอบอำนาจ
AUTHORIZED SIGNATURE

สำนักลูกค้า (CUSTOMER)

ตัวอย่างกรณีไม่มีใบกำกับภาษีหรือใบเสร็จรับเงิน

ใบรับรองแทนใบเสร็จรับเงิน

นาย..... อินดี วังไ (ผู้ซื้อ/ผู้รับบริการ)

วัน เดือน ปี	รายละเอียดรายจ่าย	จำนวนเงิน	หมายเหตุ
10 ม.ค. 2560	ซื้อลูกปลาชนิด	9,500	
15 ม.ค. 2560	จ่ายค่าแรงงานภาพกระชัง	500	
20 ม.ค. 2560	ซื้อลูกปลาชนิด	10,000	
รวมทั้งสิ้น		20,000	

จำนวนเงิน (ตัวอักษร)..... สองหมื่นบาทถ้วน

ข้าพเจ้า..... นายอินดี วังไ ประกอบอาชีพ เลี้ยงปลาชนิดในกระชัง
ขอรับรองว่า รายจ่ายข้างต้นนี้ ไม่อาจเรียกเก็บใบเสร็จรับเงินจากผู้ขาย หรือผู้ให้บริการได้ และ
ข้าพเจ้าได้จ่ายไปในการประกอบกิจการจริง ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 ถึงวันที่ 30 มกราคม 2560

ลงชื่อ..... อินดี วังไ ผู้จ่ายเงิน

“การคิดภาษีมี 2 วิธี เรามาดู
วิธีการคิดภาษีกันเลยครับ”

ข้อ 11 การคำนวณภาษี

1. เงินได้หลังจากหักค่าใช้จ่าย (รวมยอดมาจากรายการสุดท้ายของ ข้อ 1 ถึง ข้อ 7) -
 2. หัก ค่าลดหย่อนฯ (ยกมาจากใบแนบแสดงรายละเอียดรายการลดหย่อนและยกเว้นหลังจากหักค่าใช้จ่าย 21.
หรือจากรายละเอียดแนบ ภ.ง.ด.90 กรณีรวมคำนวณภาษี (ในรายละเอียดรายการลดหย่อนฯ 21.)) -
 3. คงเหลือ (1. - 2.) -
 4. หัก เงินบริจาคสนับสนุนการศึกษา/การกีฬา/อื่นๆ (2 เท่าของจำนวนที่ได้จ่ายไปจริง แต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 3.) -
 5. คงเหลือ (3. - 4.) -
 6. หัก เงินบริจาคเพื่อช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัย ระหว่างวันที่ 1 ม.ค. 2560 ถึงวันที่ 31 มี.ค. 2560 และวันที่ 5 ก.ค. 2560 ถึงวันที่ 31 ธ.ค. 2560
(1.5 เท่าของจำนวนเงินบริจาคแต่ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 5.) -
 7. คงเหลือ (5. - 6.) -
 8. หัก เงินบริจาค (ไม่เกินร้อยละ 10 ของ 7.) -
 9. เงินได้สุทธิ (7. - 8.) -
 10. ภาษีคำนวณจากเงินได้สุทธิ ตาม 9. -
11. ภาษีคำนวณจากเงินได้พึงประเมิน ตั้งแต่ 120,000 บาทขึ้นไป คือร้อยละ 0.5 ของรวมยอดเงินได้ก่อนหักค่าใช้จ่ายตาม ข้อ 1 ถึง ข้อ 7 1. ถึง 3. และ 6.
และส่วนต่างเงินค่าขายหน่วยลงทุนคืนให้กองทุนฯ กรณีไม่ยกเว้นตาม 4. ถึง 5. ของข้อ 7. (ถ้ามี) (ไม่รวมเงินได้ตามมาตรา 40 (1)) = -
12. ภาษีเงินได้ที่ต้องชำระ (จำนวนที่มากกว่าระหว่าง 10. กับ 11. เว้นแต่กรณี 11. จำนวนแล้วไม่เกิน 5,000 บาท ให้ชำระภาษีตาม 10.) -
 13. ภาษีที่ต้องชำระจากใบแสดงเงินได้ฯ ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ. -
 14. รวมภาษีที่ต้องชำระ -

การคิดภาษีวิธีที่ 1

- รายได้รวมหลังหักค่าใช้จ่าย = 90,700.00 + 53,200.00 = 143,900.00 บาท
- ค่าลดหย่อนส่วนตัว 60,000.00 บาท (ถ้ามีค่าลดหย่อนอื่นสามารถนำมาหักเพิ่มเติมได้)
- เงินได้สุทธิไม่เกิน 150,000.00 บาท ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี

จากการคิดภาษีทั้ง 2 วิธี ไม่มีภาษีต้องเสีย

การคิดภาษีวิธีที่ 2

- รายได้รวมก่อนหักค่าใช้จ่าย X ร้อยละ 0.5 = (481,200.00 + 330,500.00) X 0.005 = 4,058.50 บาท (กรณีภาษีไม่เกิน 5,000.00 บาท ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษี)

เปรียบเทียบภาษีจากการคิดทั้ง 2 วิธี วิธีใดมีภาษีสูงกว่า ให้เสียตามวิธีนั้น

อ้อ ลุงเข้าใจแล้ว
ขบใจหลานชายมากๆ

“คุณลุง..ยังมีอะไรสงสัยรีเปล่าครับ ถ้าไม่มี
ผมคิดว่าการทำบัญชีตาม**แนวปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียง** จะทำให้คุณลุงรู้ว่าควรลดค่าใช้จ่าย
อะไรที่ยังสูงไป เพื่อให้มีกำไรมากขึ้น และยังใช้
เป็นเอกสารประกอบการยื่นแบบเสียภาษี
ได้ด้วย

หากมีปัญหาลูกเกี่ยวกับการคิดภาษีและการยื่นแบบฯ สามารถสอบถามได้ที่ สายด่วน 1161 หรือ สำนักงานสรรพากรพื้นที่ / สำนักงานสรรพากรพื้นที่สาขา